

Uitsluitend ingediend per e-mail
Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. de heer dr. mr. F.B.J. Grapperhaus
en de heer drs. S. Dekker

Den Haag, 9 december 2020

dossiernummer:

uw kenmerk: n.v.t.

telefoonnummer:

e-mail:

Betreft: Verzamelwet Justitie en Veiligheid 2020

Geachte ministers,

Bij brief van 14 september 2020 heeft u de Nederlandse orde van advocaten (NOvA) ter consultatie voorgelegd de Verzamelwet Justitie en Veiligheid 2020. De NOvA voldoet graag aan uw verzoek en heeft zijn adviescommissie strafrecht gevraagd te adviseren.

De adviescommissie burgerlijk procesrecht heeft, gezien het doel van het wetsvoorstel (het periodiek corrigeren van onvolkomenheden in wetgeving) op een kennelijk nog niet gesignaleerde omissie gewezen. In artikel 3:305a lid 2 sub a BW (met betrekking tot de collectieve actie) staat een verwijzing naar artikel 2:9a lid 1 BW, terwijl dat laatste artikel volgens de adviescommissie niet bestaat. Het artikel was kennelijk ooit opgenomen in het voorstel voor de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (34 491), maar is in het wetsvoorstel inmiddels geschrapt.

Bijgaand stuur ik u het advies van de adviescommissie. De algemene raad sluit zich aan bij de overwegingen van de adviescommissie en verzoekt u deze bij de verdere uitwerking te betrekken.

Met de meeste hoogachting,
raad,

algemeen secretaris

Bezoekadres
Neuhuyskade 94
2596 XM Den Haag

bijlage: advies van de adviescommissie strafrecht

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

ADVIES

Van: adviescommissie strafrecht (ACS)
 Datum: 9 december 2020
 Betreft: **Verzamelwet Justitie en Veiligheid 2020**

SAMENVATTING

De verzamelwet bevat vooral wetstechnische wijzigingen, maar de wijzigingen van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering voor wat betreft de uitbreiding van de mogelijkheden tot voorarrest voor verkeersovertreders en het opleggen van een gedragsbeïnvloedende en vrijheidsbeperkende maatregel bij terroristische misdrijven (en in het verlengde daarvan de mogelijkheid tot verlenging van de VI-proeftijd) zijn buitenproportioneel.

Kernpunten

- *De wet voert het verplicht elektronisch procederen bij de Hoge Raad in (artikel 432a Sv). De ACS heeft hier geen principiële bezwaren tegen;*
- *De ACS is het eens met de Minister dat een verduidelijking dat niet gijzeling, maar jeugddetentie van toepassing is op jeugdigen bij het niet betalen van een schadevergoeding of ontneming op zijn plaats is;*
- *De ACS kan zich vinden in de verruiming van de mogelijkheden van het betalen in termijnen of het verlenen van uitstel van betaling van boetes op grond van de WAHV;*
- *De ACS meent dat de uitbreiding van de mogelijkheden een maatregel strekkende tot gedragsbeïnvloeding en vrijheidsbeperking (GBM) op te leggen aan verdachten van terroristische misdrijven of een misdrijf ter voorbereiding of vergemakkelijking daarvan buitenproportioneel is in combinatie met de uitbreiding van de gevallen waarin de proeftijd van de voorwaardelijke invrijheidstelling telkens kan worden verlengd met misdrijven waarvoor een GBM kan worden opgelegd;*
- *De ACS meent dat de reden voor de wens om voorarrest toe te passen bij alle verkeersovertredingen ex artikel 5a en 6 WVV niet opweegt tegen de belangen van de verdachten;*
- *De uitbreiding van de mogelijkheid om pro justitia-rapportages ten behoeve van de verlenging van een TBS met voorwaardelijk beëindigde dwangverpleging door een psycholoog in plaats van een psychiater op te laten stellen leidt niet tot inhoudelijke bezwaren en zal mogelijk een oplossing zijn voor de tekorten aan pro justitia-rapporteurs.*

CONSULTATIEREACTIE

Inleiding

De meeste onderdelen van deze wet betreffen slechts wetstechnische en procedurele wijzigingen waar de ACS geen inhoudelijke opmerkingen over heeft. De ACS is wel kritisch over de uitbreiding van de mogelijkheden een GBM op te leggen en het uitbreiden van de situaties waarin voorlopige hechtenis mogelijk is.

Uitbreiding mogelijkheden opleggen GBM

In het wetsvoorstel wordt het opleggen van een maatregel strekkende tot gedragsbeïnvloeding en vrijheidsbeperking (GBM, art. 38z Sr) mogelijk bij terroristische misdrijven of een misdrijf ter voorbereiding of vergemakkelijking daarvan (art. 83 en 83b Sr). Dat kan dan ook als niet vaststaat (of niet blijkt) dat het misdrijf gericht was tegen of gevaar veroorzaakte voor de onaantastbaarheid van het lichaam. Door de voorgestelde wijziging van artikel 6:1:18 lid 2 Sv kan de proeftijd van een voorwaardelijke invrijheidstelling (VI) telkens met twee jaar worden verlengd bij vrees voor recidive van een misdrijf waarvoor een GBM kan worden opgelegd. Na invoering van deze wet kan de proeftijd van de VI van veroordeelden voor terroristische misdrijven (bij een vrees voor herhaling) dus telkens (zonder maximum) verlengd worden, ook als er geen daadwerkelijk gevaar voor personen is geweest en ook als er geen vrees is voor dergelijk gevaar voor de onaantastbaarheid van het lichaam in de toekomst. Hiermee vormt dit wetsvoorstel een te grote inbreuk op de vrijheid van gedachten, nu immers kennelijk het terroristisch gedachtegoed voldoende wordt geacht. Niet nader wordt onderbouwd of er behoefte is aan beide uitbreidingen, terwijl de Minister zich onvoldoende bewust lijkt te zijn van het zeer grote aantal handelingen dat inmiddels kan vallen onder terroristische misdrijven of misdrijven ter vergemakkelijking van een terroristisch misdrijf.

De ACS wijst op de potentieel nadelige gevolgen voortvloeiend uit het gebrek aan rechtszekerheid dat dit voorstel meebrengt. De verwachting is dat verdachten minder gemotiveerd zullen meewerken aan reclasseringsonderzoek en -toezicht nu de focus daarvan steeds meer verschuift naar repressief beleid in plaats van ondersteunend beleid. Uiteindelijk kan dat zelfs leiden tot de keus in het geheel niet meer mee te werken en detentie voor lief te nemen, hetgeen de uitgangspunten van het wetsvoorstel teniet doet.

Uitbreiding voorlopige hechtenis WVV-feiten

Met het wetsvoorstel wordt voorarrest mogelijk gemaakt voor alle overtredingen van artikel 6 WVV (dus niet langer enkel bij roekeloosheid of in combinatie met andere verkeersovertredingen) en het nieuwe artikel 5a WVV (ernstige schending van de verkeersregels waardoor levensgevaar of gevaar voor zwaar lichamelijk letsel van een ander te duchten is). De Minister beoogt hiermee de opsporingsmogelijkheden te verruimen, zoals de aanhouding buiten heterdaad. De ACS meent dat de wijziging de mogelijkheden van voorarrest hiermee buitenproportioneel verruimt, nu van overtreding van artikel 5a WVV al sprake is als slechts zwaar lichamelijk letsel 'te duchten' is. Dat betekent dat er überhaupt geen sprake hoeft te zijn van letsel. De Minister schrijft ervan uit te gaan dat de politie enkel voorarrest toepast als sprake is van zwaar lichamelijk letsel en niet bij gering letsel. De ACS begrijpt niet waarom de Minister dit niet als zodanig codificeert, maar overlaat aan de welwillendheid van de politie. Voorarrest is een aanzienlijke inbreuk op iemands rechten en moet enkel toegepast worden als de feiten daarvoor ernstig genoeg zijn. Overtreding van artikel 5a WVV is dat volgens de ACS niet.

Ten overvloede

De ACS merkt op dat in de Verzamelwet onder artikel XXI, I, lid 1 een spelfout staat: het moet zijn 'vervalt' in plaats van 'vervat'.

Met artikel XIX wordt in artikel 33, tweede lid, van de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging geldelijke sancties en beslissingen tot confiscatie 'vijfde en zesde lid' vervangen door 'zesde of zevende lid'. In artikel 33 wordt verwezen naar deze leden van artikel 31, maar artikel 31 kent geen zevende lid.